

Het huis van mijn grootmoeder

Ontmoet langs de digitale snelweg 18.000 grootmoeders

Langs de digitale snelweg staan de deuren van 18.000 grootmoeders huizen uitnodigend open. Je ploft neer in een leunstoel met gebloemde, stoffen bekleding in een woonkamer met valletjes voor de ramen en een grote staande klok in de gang die ieder half uur oorverdovend slaat. Tegenover je zit grootmoeder, ze knikt vriendelijk, schenkt een kopje thee in en vertelt dan haar verhaal Eeuwen, landen, culturen trekken aan je voorbij, generatiekloven worden moeiteloos overbrugd. 'Het huis van mijn grootmoeder' is een gigantisch intercultureel uitwisselingsproject waaraan iedereen kan meedoen.

Maarten van der Burg, verbonden aan de Educatieve Faculteit Amsterdam, deed vorig jaar mee aan een driedaagse manifestatie in Carré over ICT in het onderwijs. Hij werd hierdoor dusdanig geïnspireerd dat hij een project wilde ontwikkelen op het gebied van ICT en interculturalisatie. Als docent Nederlands als tweede taal (NT2) en intercultureel onderwijs merkte hij bij zijn studenten dat herinneringen aan hun grootmoeder tot allerlei verhalen leidde. Hieruit ontstond het project 'Het huis van mijn grootmoeder', een intercultureel en digitale 'community' waar grootmoeders de hoofdrol spelen in de verhalen van hun kleinkinderen. Van der Burg: "Ik heb altijd al gewerkt vanuit het onderwijsconcept dat ik samen met de studenten projecten ontwikkel, de zogenaamde 'educationals'. De studenten maken een product. Wanneer er onderweg input nodig is, zorgt de docent daarvoor. De grootmoeder roept bij bijna iedereen positieve herinneringen op, zij blijkt een belangrijke sleutelfiguur te zijn in het gezin. Stukken sociale geschiedenis worden blootgelegd zodra je over je grootmoeder begint te

praten. Door het project op internet te zetten, kan en mag iedereen erbij komen. Je kunt zo met je eigen grootmoeder het internet op."

Aan het werk op de computer.

Onsterfelijk

Trefwoorden: Karakter, Liefde, Gevoel

Door: Brigit van der Lee

Onsterfelijk Mijn oma, Cecilia van Baar, was een oma die altijd zo tros en sterk was dat ik altijd dacht dat ze onsterfelijk was. Ze zou het jaar 2000 op haar sokken halen en er was absoluut geen reden om daaraan te twijfelen. Maar toch legde ze het bijltje erbij neer op een moment dat niemand het verwacht had. Ze was een echte oma, die limonade maakte in een grote glazen kan en altijd dropjes gaf als je weg ging. Haar gastvrijheid kwam op zondagmiddag altijd het beste tot zijn recht tijdens 'de borrel' met de hele familie en iedereen die aan kon komen waaien. Mijn oma was een sterke vrouw en de spil van de familie. Ik kon me mijn familie niet voorstellen zonder haar. Ze was altijd geïnteresseerd en bezorgd om haar kleinkinderen, probeerde altijd te begrijpen waarom wij bepaalde dingen deden maar kwam toch altijd maar weer tot de conclusie dat de tijden toch veranderd waren. Door haar sociale manier van omgaan met mensen heeft zij erg veel invloed gehad in het pakketje normen en waarden die ik in loop van de tijd belangrijk ben gaan vinden.

Afbeelding 1. Draaiboek 'Het huis van mijn grootmoeder'

- Stap 1:** Er wordt een film vertoond waarop Anke Stienissen, afkomstig uit het pilotgroepje, het verhaal vertelt over haar grootmoeder.
- Stap 2:** Alle deelnemers halen spontaan herinneringen op aan hun eigen grootmoeder.
- Stap 3:** In kleine groepjes worden de herinneringen verder uitgewerkt tot verhalen rond bepaalde trefwoorden, bijvoorbeeld geur, muziek of karakter.
- Stap 4:** De verhalen worden in de vorm van een talkshow aan de groep verteld. Een notulist maakt hiervan korte aantekeningen. De verteller moet daarna de notities goedkeuren en eventueel wijzigen of aanvullen.
- Stap 5:** De verhalen worden in tweetallen meteen in de computer uitgewerkt. Een fotograaf loopt rond en maakt foto's van de deelnemers en van meegebrachte voorwerpen die aan grootmoeder doen denken. Deze foto's worden bij het verhaal gevoegd. Het product is klaar. Grootmoeder staat in woord en beeld op de digitale snelweg.

Draaiboek met materialendoos

Van der Burg probeerde het project uit samen met een pilotgroepje studenten en webdesigner Wiggert de Haan. De eerste resultaten waren meteen al zeer inspirerend. Dankzij de inspanningen van Caroline Nevejan, medebedenker van 'Het huis van mijn grootmoeder' en directeur van de afdeling Onderwijs Research en Ontwikkeling (ORO) bij de Hogeschool van Amsterdam, kreeg het project brede steun binnen de hogeschool en werden de nodige faciliteiten beschikbaar gesteld. Eén van de

studenten, Nathalie Devis, gaf het project een handzame vorm door een draaiboek te schrijven en een materialendoos samen te stellen. Aan de hand van het draaiboek worden de deelnemers in één middag stap voor stap geleid naar het eindproduct (zie afbeelding 1).

Taalvaardigheden

Het project is niet alleen gericht op uitwisseling van interculturele ervaringen. Voordat grootmoeder uiteindelijk op internet belandt, moeten de deelnemers diverse taalvaardigheden toepassen. Het schrijven van het verhaal vindt plaats in een aantal stappen. Eerst wordt naar een verhaal geluisterd in de film, daarna wordt materiaal voor het eigen verhaal verkregen door spontaan herinneringen op te halen aan grootmoeder. Dit 'ruwe' materiaal wordt in samenwerking met de andere deelnemers verder gespecificeerd en uitgewerkt waarbij trefwoorden als kapstok fungeren. Bij het vertellen van het verhaal tijdens de talkshow komt de spreekvaardigheid aan bod. De notulist heeft tijdens de talkshow een belangrijke taak. Er wordt een groot beroep gedaan op zijn luistervaardigheid en interpretatievermogen. Door het verhaal vast te leggen in korte notities, geeft de notulist de eerste aanzet naar het geschreven verhaal. Het schrijven van het verhaal in de computer is de laatste stap. Door dit in tweetallen te doen, wordt het verhaal automatisch herlezen, gereviseerd en verbeterd. Alle taalvaardigheden: luisteren, spreken, lezen en schrijven komen aan bod, zonder dat de deelnemers zich hiervan bewust zijn. Sterker nog, iedereen vindt het leuk om

Ik ga alleen mee als ik ijs krijg

Trefwoorden: Karakter, Plaats, Kleding

Door: Fay Abali

Mijn oma werd in haar laatste jaren langzaam dement. In mijn herinnering werd ze hier alleen maar leuker op. Wat anderen van haar dachten, daar had ze steeds minder een boodschap aan. De laatste jaren had ze een rolstoel waar ze een vreselijke hekel aan had. Oma moest toch af en toe gelucht worden en dan moest ze er toch aan geloven. Ik ging dan met haar wandelen, vooral als het goed weer was. De banden van de rolstoel waren vaak lek (oma's werk?). Op naar het benzinestation om de banden op te pompen. Oma met haar tatoeage op de kin, knaloranje hennaharen en spierwitte kleding. Het benzinestation was vlak bij mijn school. Ik voelde mij dan vreselijk voor schut lopen. Nu kan ik erom lachen, maar toen ...

Toen ze nog leefde

Trefwoorden: Godsdienst, Geur, Utdrukking

Door: Floris Diercks

Mijn oma is in 2000 overleden en de jaren daarvoor waren niet haar beste. Ze ging geestelijk maar voornamelijk ook lichamelijk steeds meer achteruit. Mijn oma had ook haar eigen geur en niet te beschrijven 'mijn oma' geur. Ook een herinnering aan mijn oma is de christelijke beeldjes van Jezus en Maria bij haar thuis, je kwam binnen en je werd meteen geconfronteerd met een halletje vol beeldjes en schilderijen. De meest mooie uitdrukking van mijn oma als ze iets wou en niet op de woorden kwam, dat ze met haar rechter wijsvinger wees op een manier die alleen mijn oma kon doen. Mijn mooiste en meest sentimentele herinnering is tijdens de begrafenis van haar tweede zoon, toen zij de hele tijd op mij steunde.

mee te doen. Door de talige aanpak is dit project bij uitstek geschikt voor het onderwijs in het Nederlands als tweede taal. Het gebruik van multimedia en het werken in groepjes maken het project goed toegankelijk voor NT2-cursisten.

Aanknopingspunten

Inmiddels hebben een groot aantal studenten van de Educatieve Faculteit aan het project meegedaan. De studenten worden ook getraind in het begeleiden van docenten in het voortgezet onderwijs bij de uitvoering van het project. Zij zijn verantwoordelijk voor het verder uitbouwen van 'Het huis van mijn grootmoeder.' Van der Burg: "De studenten leren op deze manier hoe ze een project moeten opzetten. Onderwijs is niet alleen het staan voor het bord met een krijtje in je hand. Managementvaardigheden, het kunnen regelen van logistieke zaken, het begeleiden van deelnemers, horen ook tot de bagage van een aankomend docent. Het mes snijdt dus aan twee kanten. Voor zowel de deelnemers als de studenten is het project een leerzaam proces." Een aantal Montessorischolen in Amsterdam hebben al te kennen gegeven dat zij aan het 'Het huis van mijn grootmoeder' mee willen werken. Zelfs vanuit het buitenland is er belangstelling. Van der Burg gaat binnenkort naar Zweden en San Diego om daar bij enkele scholen het project te introduceren. Van der

Burg: "Het project kan naar behoefte steeds verder uitgewerkt worden. Je kunt bijvoorbeeld na enige tijd de verhalen opnieuw bekijken en verder bijschaven in het kader van een bepaald leerdoel. Ook kunnen leerlingen hun grootmoeder uitnodigen om het project te bekijken, waarbij ze hun grootmoeder leren om met internet om te gaan. Het project biedt vele aanknopingspunten."

Manifestatie

De site 'Het huis van mijn grootmoeder' is voor iedereen toegankelijk. De site is zo ingericht dat de bezoeker er doorheen kan bladeren op de manier die hij zelf wenst. Door het aanklikken van trefwoorden kan de wereld van de grootmoeders globaal, horizontaal, verticaal of in de diepte bekeken worden. Je kunt dwalen van huis naar huis, overal staat de deur open.

'Het huis van mijn grootmoeder' blijft niet beperkt tot een virtuele werkelijkheid. Op 7 juni dit jaar komt een grote manifestatie op het Montessori College Amsterdam. De digitale grootmoeders stappen van het computerscherm af en zijn 'life' op het podium aanwezig om zelf hun verhaal te vertellen. De manifestatie is bedoeld als een interculturele ontmoetingsplek voor kleinkinderen en grootmoeders. Iedereen, jong en oud, is welkom.

Bekijk de site op www.grootmoeders.nl

Voor meer informatie: m.van.der.burg@efa.nl

Sterke vrouw

Trefwoorden: Karakter

Door: Diane Carp

Wie heeft mij verteld? Mijn vader, denk ik. Zijn grootmoeder, mijn overgrootmoeder kwam uit Rusland. Zij was een hele sterke vrouw die het centre van haar buurt was. Zij was degene die iedereen naar toe ging als er iets aan de hand was. Zij had ? ? (veel) kinderen. Mijn opa was de oudste. Zij heeft haar hele gezin vanuit Rusland naar Engeland verhuisd en verder naar Amerika geïmigreerd. Een paar van haar kinderen hebben in Engeland gebleven en ik heb hen wel ontmoet. Maar wat was haar naam ????? Waarom heeft ze naar Amerika gegaan? In welk jaar? Hoeveel kinderen had ze? En ...?